

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.149/2008/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Kormányos József ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Fekete Zoltán ügyvéd által képviselt **(I.rendű alperes neve, címe)** alatti székhelyű I. rendű és a **(jogtanácsos személyneve)** jogtanácsos által képviselt **(II.rendű alperes neve, címe)** alatti székhelyű II. rendű alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2008. február 1. napján kelt 10.G.40.154/2006/50. számú ítéletével szemben a felperes és az I. rendű alperes részéről 53., illetve 55. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

ÍTÉLETET:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **részben megváltoztatja** és az I. rendű alperes marasztalását 9.323.500,- (Kilencmillió-háromszázhuszonháromezer-ötszáz) Ft-ra és ennek az elsőfokú ítéletben írt mértékű és tartamú kamatára leszállítja.

A felperes által fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 792.000,- (Hétszázkilencvenkettőezer) Ft-ra felemeli, az I. rendű alperest terhelő illeték összegét 108.000,- (Egyszáznyolcezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, fizessen meg 15 nap alatt az I. rendű alperesnek 1.400.000,- (Egymillió-négyszázezer) Ft, míg a II. rendű alperesnek 1.100.000,- (Egymillió-egyszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 900.000,- (Kilencszázezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A II. rendű alperes a **(település, út)** -i telepén komplett silóberuházást valósított meg, a fővállalkozási szerződést a **H.T. Kft**-vel kötötte meg. Az I. rendű alperes - maga is, mint alvállalkozó - egy általa összeállított alvállalkozói árajánlat alapján 2005. július 16-án alvállalkozási szerződést kötött a felperessel hatállásos gabonátároló alapozási és helyszíni betonozási munkáinak elvégzésére. A kiviteli tervek ekkor még nem álltak rendelkezésre, az árajánlat ugyanilyen - másutt megvalósult - gabonátároló típusterve alapján készült. Az alvállalkozói díjat „prognosztizált tételes alvállalkozói árajánlat alapján” 47.500.000,- Ft+ÁFA összegben irányozták elő. Úgy rendelkeztek, hogy az alvállalkozói árajánlatban nem szereplő munkák esetén azok ellenértékét „az árajánlatban szereplő rezsióradíj alapján kell számításba venni”. A munka befejezési határideje 2005. szeptember 25. napja volt. Késedelmes teljesítés esetére az alvállalkozó napi 200.000,- Ft, maximum a szerződés nettó összegének 12 %-át kitevő kötbér fizetésére vállalt kötelezettséget. Arra az esetre, ha az előírt I. osztályú teljesítés nem valósulna meg, a megrendelő jogosult volt II. osztályú minőség esetén 12 %-kal, III. osztály esetében 20 %-kal csökkenteni a hibás tétel díját.

A szerződést a felperes képviselőjében a cégbélyegzőt használva **(személy 1. neve)**, a társaság tagja írta alá. A szerződéskötésről a felperes ügyvezetője is tudott, részt vett az azt megelőző tárgyalásokban, a későbbiekben pedig a szerződéses okirat minden oldalát ellátta kézjeggyével. A szerződést a felek 2005. augusztus 15-én módosították, mely a műszaki-pénzügyi ütemezést érintette, egyben utaltak arra, hogy a szerződés egyéb rendelkezései változatlanok. A felperes készrejelentése után a munkák átadás-átvétele 2005. november 5-én megtörtént, a megrendelő az I. osztályúnak elismert teljesítést átvette.

A munkavégzés során az I. rendű alperes a felperesnek esetenként anyagot, máskor munkaerőt biztosított, az alvállalkozó késedelme miatt egyes munkarészeket mással végeztetett el. A felperes az alperessel szemben fennálló igényéből 2.500.000,- Ft díj megfizetése iránti igényt az **E.W. Bt**-re engedményezett, ebből az I. rendű alperes az engedményes részére 1.000.000,- Ft-ot kifizetett. A kiállított rész-számlák alapján a felperes részére 33.500.000,- Ft díj került kifizetésre.

A felperes többször módosított keresetében 75.539.000,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni egyetemlegesen az I. és II. rendű alpereseket. Elsődlegesen mindkét alperessel szembeni igényét jogalap nélküli gazdagodás jogcímén terjesztette elő. Állította ugyanis, hogy közte és az I. rendű alperes között nem jött létre vállalkozási szerződés, a munkavégzés ennek hiányában történt. Ennek az a magyarázata, hogy olyan személy járt el a szerződéskötés során a nevében, aki nem volt jogosult képviselőre, emellett a felek nem határozták meg a vállalkozói díjat sem. A szerződésben foglaltakkal szemben nem készített alvállalkozói árajánlatot, hanem az történt, hogy az I. rendű alperes később közölte vele az általa alkalmazni kívánt egységárakat, ezt azonban nem fogadta el. Arra az esetre, ha a szerződés létrejött, a vállalkozói díjat utólagos tételes felmérés alapján, piaci egységárakon kérte megállapítani. Magánszakértői véleményt csatolt, amely

szerint az így számolt elvégzett munka értéke 109.039.000,- Ft. A szerződés érvénytelenségére is hivatkozott, azt tévedésre, feltűnő értékaránytalanságra hivatkozással megtámadta.

Az I. rendű alperes 2.076.279,- Ft tekintetében utóbb elismerte a keresetet, ezt meghaladóan kérte annak elutasítását. Álláspontja szerint az alvállalkozási szerződés érvényesen létrejött, annak tartalma szerint az árajánlatban rögzített egységárakat alkalmazva utólagos tételes felméréssel kell meghatározni a felperest megillető vállalkozói díjat. Elfogadta a perben készült szakértői vélemény megállapításait, és elismerte, hogy a teljes megvalósult munka bekerülési költsége 58.621.441,- Ft volt. Ebből levonta a felperesnek biztosított anyagok ellenértékét, illetve a felperes helyett elvégeztetett munkák díját. Beszámítási kifogással élt, melyben 4.560.000,- Ft késedelmi kötbér megfizetésére tartott igényt, illetőleg hibás teljesítésre hivatkozva 7.247.220,- Ft díjleszállítási igényt terjesztett elő. Utóbbi körben előadta, hogy a beépített anyagok minőségének megfelelőségét, ezáltal az I. osztályú teljesítést a felperesnek kellett volna igazolni, mivel ez nem történt meg, ezért az általa megjelölt tételek vonatkozásában a szerződés 5.1. pontja értelmében jogosult a 12 %, illetve 20 % minőséglevonásra. Utalt arra is, hogy ő maga a munkát saját megrendelőjének I. osztályú minőségben átadta, ez azonban csak úgy volt lehetséges, hogy a felperes beszállítótól a minőségtanúsítványokat utólag beszerezte, ami számára többletköltséget jelentett.

A II. rendű alperes a jogviszony hiányára hivatkozva kérte a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 15.570.592,- Ft és ennek 2005. december 6. napjától járó évi 20 % késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest, az ezt meghaladó keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az I. rendű alperes javára 2.100.000,- Ft perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a felek között érvényes alvállalkozási szerződés jött létre, melynek minden oldalát a felperes ügyvezetője ellátta kézjeggyével, majd pedig a szerződés módosítása során is az alvállalkozó ügyvezetője járt el. A szerződésben a felek a vállalkozói díjat egyösszegű átalánydíj formájában rögzítették. Ennek megfelelően utólagos tételes elszámolásra nincs mód, csupán annyiban, amennyiben a felperes által végzett pótmunkák után járó vállalkozói díjat a szerződés részévé vált alvállalkozói árajánlat egységárai alapján kellett megállapítani. A perben lefolytatott szakértői bizonyítás eredményeként a felperes az átalánydíjon felül a végzett pótmunkák után további 14.454.820,- Ft díjra tarthat igényt, így mindösszesen 61.954.820,- Ft vállalkozói díj illeti meg. Levonta ebből az összegből az I. rendű alperes 34.500.000,- Ft összegű teljesítését, 4.637.978,- Ft illetve 2.686.250,- Ft részösszegben a megrendelő által vásárolt anyagok értékét, illetve a felperes helyett elvégeztetett munkák díját, és a 4.560.000,- Ft összegű kötbért. A földmunkálatokkal kapcsolatos költség (602.250,- Ft) levonását amiatt tartotta indokolatlannak, mert ezt az I. rendű alperes kifizetéseként kell figyelembe venni.

A kifogásként előterjesztett díjleszállítási igényt elutasította. A perbeli szakértő véleményére utalva úgy foglalt állást, hogy a minőségi tanúsítvány átadásának elmaradása nem ad alapot automatikusan a végzett munka II. osztályba sorolására. Kitért arra is, hogy a minőségi tanúsítványok átadásának elmaradása kétségtelenül

szerződésszegésnek minősül, amennyiben azok utólagos beszerzésével kapcsolatban a megrendelőnek költsége, kára keletkezett, úgy az alvállalkozóval szemben ezt az igényt érvényesítheti. A megtámadási keresetet az egy éves igényérvényesítési határidő elmulasztása miatt elutasította.

A késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját a Ptk. 301/A. § (3) bekezdését alkalmazva a teljesítés időpontjától számított 30 napos határidő leteltétől kezdődően állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes és az I. rendű alperes éltek fellebbezéssel.

A felperes az ítélet részbeni megváltoztatását, az I. rendű alperes marasztalásának 47.084.180,- Ft-tal történő felemelését, és az I. rendű alperestől meg nem térülő összeg tekintetében a II. rendű alperes marasztalását kérte. Fenntartotta a szerződés létrejöttének hiányával kapcsolatos érveit. Hangsúlyozta, hogy ő maga alvállalkozói árajánlatot nem készített, ezért ilyen árajánlat nem lehetett a szerződés melléklete. Megjegyezte azt is, hogy a felperesi ügyvezetővel az I. rendű alperes később olyan körülmények között íratta alá a szerződést, hogy erre az nem is emlékezett. Az I. rendű alperes által később készített árajánlatban szereplő egységárak alapján a kivitelezés lehetetlen volt, a lehetetlen kikötés pedig semmis. Fenntartotta a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos álláspontját, és arra hivatkozott, hogy a szerződést az egy éves határidőn belül megtámadta. Végül a kötbérfelelősség alóli kimentés körében értékelendő körülményekre is hivatkozott.

Az I. rendű alperes az ítélet részbeni megváltoztatása mellett marasztalása 2.076.279,- Ft-ra történő leszállítását kérte. Emellett támadta a késedelmi kamat valamint perköltség fizetésére kötelező rendelkezést is. A felperes helyett végeztetett munkák illetve a felperes részére biztosított anyagok ellenértéke címén 10.237.932,- Ft levonást tartott indokoltnak. Jelezte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen hagyta figyelmen kívül a 602.250,- Ft földmunkaköltséget, de nem értékelte a felperes terhére azt sem, hogy a perbeli szakértői véleményben elszámolt, de el nem végzett munka díjára is igényt tart, ez pedig a silók körüli járdákat takarja, melyekre eső díj 1.649.179,- Ft. Fenntartotta a minőségi levonással kapcsolatban általa eddig kifejtetteket is, a vállalkozói díj 7.247.220,- Ft-tal való leszállítását kérte.

Kiemelte, hogy a felperestől számlát nem kapott, ezért a fizetéssel késedelembe nem esett, amiből következően a késedelmi kamat terhére történő megállapítása tévesen történt. Miután csatolta a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződést, az ügyvédi munkadíjat ennek alapján kérte meghatározni.

A másodfokú eljárás során előterjesztett beadványában további 13.472.800,- Ft tekintetében élt beszámítással. Ezt arra alapította, hogy a Szegedi Ítéltábla a Gf.I.30.054/2008/7. számú ítéletében megállapította, a H.T. Kft. közvetlenül megfizette a felperes beszállítójának a felperes helyett a sóder vételárát, így ezzel az összeggel a felperes jogalap nélkül gazdagodott.

A felperes fellebbezése **alaptalan**, míg az I. rendű alperes fellebbezése az alábbiak szerint **részben alapos**.

A felperes elsődlegesen a vállalkozási szerződés létrejöttének hiányára a képviselet hibája miatt hivatkozott. Tény, hogy a szerződést annak megkötésekor a felperes nevében a gazdasági társaság egyik tagja írta alá, önmagában azonban ebből nem vonható olyan következtetés, hogy az eljáró személy képviseleti joggal nem rendelkezett. A perbeli adatok, köztük a felperes ügyvezetője, **(személy 2. neve)** nyilatkozata alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperesnél elfogadott gyakorlat szerint a perbelihez hasonló jellegű szerződések előkészítése, illetve megkötése az ügyvezető távollétében **(személy 1. neve)** feladata volt (11. számú jegyzőkönyv 2. oldal). A bírói gyakorlat ismeri a harmadik jóhiszemű személyek irányában az ún. látszaton alapuló képviseletet. Ez olyan személyek tekintetében áll fenn, akik munkakörüknél, beosztásuknál fogva rendszeresen üzleti tárgyalásokat folytatnak, és a harmadik jóhiszemű személyek a szervezeti (törvényes) képviselő eljárásából (delegálás, bélyegző használat biztosítása, stb.) alapos okkal következtetnek arra, hogy az illető személynek képviseleti jogosultsága van (Bírósági Határozatok 1994/2/96., Bírósági Döntések Tára 2007/10/157. számú jogeset). Jelen esetben is az történt, hogy a felperes ügyvezetője személyesen részt vett ugyan a szerződéskötést megelőző tárgyalásokon, távollétében azonban tudtával és beleegyezésével a szerződést a cég képviselőjeként **(személy 1. neve)** írta alá. A képviselő eljárását **(személy 2. neve)** később kifejezetten jóváhagyta, ugyanis az okirat minden oldalát kézjeggyével látta el, a szerződést aláírta. Mindezek folytán a felperes hivatkozásával szemben a szerződés - a képviseleti jog hiánya miatt - nem fogyatékos, **(személy 1. neve)** képviseleti joggal rendelkezett, eljárását az ügyvezető kifejezetten jóváhagyta, a szerződés tehát a képviselet hiánya miatt nem tekinthető létre nem jött ügyletnek.

Másodlagosan a felperes a szerződés létrejöttének hiánya körében arra hivatkozott, hogy a felek a vállalkozási szerződés lényeges elemeként a vállalkozói díj összegét nem határozták meg. Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, a vállalkozási szerződés szövegéből egyértelműen, nyilvánvaló módon következik, hogy az ügyletkötés során a felek megállapodtak a vállalkozói díj összegében, a számítás módjában. Ugyanakkor az elsőfokú ítéletben kifejtettektől eltérően a felek a vállalkozói díjat nem fix összegben, végleges átalánydíj formájában, hanem utólagos tételes felmérésre utalással határozták meg. Egyértelműen következik ez a szerződés szövegezéséből is, mely szerint a szerződésben megjelölt díj csupán tájékoztató jellegű, „prognosztizált” (előirányzott, tervezett) tételes árajánlat. Miután a szerződéskötéskor a kiviteli terv még nem állt rendelkezésre, mindkét fél tudatában volt annak, hogy az árajánlat alapjául szolgáló típustervet a helyszínre kell adaptálni, következésképpen a műszaki tartalom változik, ezért utólagos, tételes felmérésben állapodtak meg. Nem csupán az I. rendű alperes ügyvezetője **(személy 3. neve)**, illetve a szerződéskötés során eljáró **(személy 4. neve)** nyilatkozott úgy a perben, hogy a felperessel tételes, utólagos elszámolásban egyeztek meg az I. rendű alperes által összeállított „alvállalkozói árajánlatban szereplő egységárakon” (11. számú jegyzőkönyv 4. oldal 8-9. sor), de a felperes ügyvezetője is megerősítette, hogy a szerződéskötés előtt a részletek egyeztetése során arról volt szó („abban egyeztünk meg”), hogy a felperes a munkát az I. rendű alperes által átadott költségvetés alapján

fogja elkészíteni. Az is megállapítható viszont - a felperes ügyvezetőjének nyilatkozatából is ez következik -, hogy az árajánlatban szereplő egységárak alkalmazásában a felek megállapodtak (6. számú jegyzőkönyv 2-3. oldal). A felek egyező előadása alapján tehát a felperest megillető vállalkozói díjat nem átalányáron rögzítették, hanem utólagos, tételes felmérésre utalással, az ettől eltérő elsőfokú ítéleti megállapítás ezért nem helytálló.

Az építési szerződések kötésekor a vállalkozói díjban való megállapodás többféle módon történhet. Ha a felek a díjat végleges jelleggel egy összegben átalányáron kötik ki, akkor a szerződés teljesítése után a meghatározott vállalkozói díjon felül csak a tételesen bizonyított, igazolt pótmunkák ellenértéke számolható el. Az átalánydíjon kötött kivitelezési szerződés jellegzetessége, hogy a vállalkozó az esetleg felmerülő többletmunkák kockázatát magára vállalja, ennek fedezetét rendszerint megfelelő tartalékkal („tartalékfedezet”) kalkulálja, a többletmunkák ellenértékére ezért utóbb sem tarthat igényt. A számlázott vállalkozói díj - a szerződésmódosításnak minősülő pótmunkáktól eltekintve - a szerződésben kikötött díjjal egyezik meg, ezt az összeget az esetleg alacsonyabb költségekre hivatkozással sem a megrendelő nem csökkentheti („nem kollaúdálhatja”), sem pedig a vállalkozó nem számíthatja hozzá az esetleges többletmunkák költségvonzatát.

A vállalkozói díj meghatározásának másik esete, amikor a felek a szerződésben utólagos, tételes elszámolásban állapodnak meg. Ilyenkor a kivitelezési szerződésben a vállalkozói díjat egy összegben ugyan meghatározhatják, ez azonban csak tájékoztatási célokat szolgál. Ténylegesen a felek a végleges vállalkozói díj kiszámításának módját úgy határozzák meg, hogy a teljesítést követően a díj számlázása a leigazolt, elfogadott felmérés tételei alapján, a műszakilag indokolt munkák szerint történik. A kivitelező ebben az esetben a többletmunkákat és a pótmunkákat egyaránt érvényesítheti, hiszen valamennyi, általa ténylegesen elvégzett munkatételt a felmérésben feltüntet, függetlenül azok jogi minősítésétől. A tételes felmérés esetén a ténylegesen számlázásra kerülő vállalkozói díj ezért a szerződésben előzetesen rögzített tájékoztató díjhoz képest több és kevesebb is lehet (Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégium 1/2006. (XI.30.) Kollégiumi ajánlása, megjelent a Bírósági Döntések Tára 2007/1. számában). A kivitelező a teljesítésről kiállított számlájához mellékeli a felmérést, azt a jegyzéket, amelyből a megrendelő azonosíthatja és ellenőrizheti a ténylegesen elvégzett munkák körét, jellegét, volumenét és a felhasznált anyag mennyiségét, értékét (Bírósági Döntések Tára 2002/6/89. és 2003/12/143. számú jogeset).

A többletmunka-pótmunka megkülönböztetésének tehát az átalánydíjas vállalkozási szerződések esetében van jelentősége, a felperes és az I. rendű alperes vállalkozási szerződésében azonban nem ilyen díjmeghatározás történt. Tételes felmérésnél a felperes a többletmunkákat és a pótmunkákat egyaránt érvényesítheti, vagyis valamennyi, általa ténylegesen elvégzett, műszakilag indokolt munkatételt a felmérésben feltüntethet.

A perbeli esetben az történt, hogy az I. rendű alperes egy máshol megvalósított hasonló létesítmény típusterve alapján készített előzetes ár kalkulációt, ezt az árajánlatot bocsátotta a felperes rendelkezésére, az egységárak tekintetében a szerződés létrejöttkor a felek ezt vették alapul. A felperes a perben vitatta ugyan, hogy a szerződéses tárgyalások során bármilyen árajánlatot kézhez kapott volna, azonban a szerződés kifejezetten tartalmazza az erre vonatkozó utalást, az árajánlat

átadásának tényét a szerződés aláírásával a felperes elismerte. Miután a felperes ügyvezetője később ugyancsak aláírta a szerződést, az elismeréssel szembeni bizonyítás őt terhelte. A szerződésben meghatározott egységáraktól a tételes felmérés során eltérni nem lehet, erre kizárólag a szerződés eredményes megtámadása adhatna alapot. A felperes azonban a szerződésben meghatározott díj és a reálisan felszámítható díj közötti feltűnő értékkülönbséget nem tudta bizonyítani, a perbeli szakértői vélemény szerint ugyanis az árajánlatban meghatározott egységár átlagos, az elfogadott összeg tehát reális, nem feltűnően aránytalan (28. szám alatti szakértői vélemény 14. oldal, Bírósági Döntések Tára 2006/11/177. számú jogeset).

A szerződésben meghatározott egységárakat alkalmazva az utólagos, tételes felmérés alapján a megvalósult létesítmény után a vállalkozót - amennyiben valamennyi munkát ő végzett el - bruttó 58.621.441,- Ft díj illeti meg **((szakértő neve)** 28. számú szakvélemény 13. oldal).

Nem vitatta a perben a felperes, hogy az I. rendű alperes anyagot biztosított a kivitelezéshez, illetve volt olyan munkarész, melyet helyette mással végeztetett el, ennek díját kiegyenlítette. A felperes elismerte, hogy 2.649.140,- Ft + ÁFA (3.311.425,- Ft), valamint 1.000.000,- Ft értékben az I. rendű alperes anyagot biztosított (6. számú jegyzőkönyv 3-4. oldal). Nem vitatta a felperes, hogy az I. rendű alperes vasszerelési, illetve földmunkákat végeztetett helyette, részére munkaerő kölcsönzés is történt, ezekkel összefüggésben azonban vitatta az összecszerűségeket. Az I. rendű alperes okiratokkal igazolta, hogy részéről mikor, milyen létszámban, mennyi időre történt a munkaerő kölcsönzése, ennek tényét a felperesi munkákat irányító személy aláírásával elismerte (30/M/13/d-f szám alatti iratok). A felperes helyett végzett alapozási és földmunkák 2.686.250,- Ft díját az I. rendű alperes ugyancsak okiratokkal igazolta (30/M/13/a-c számú iratok). Nem vonta kétségbe a felperes az I. rendű alperes elsőfokú eljárás során tett, majd a fellebbezésben is megismételt állítását, mely szerint a silók körüli járdákat nem ő készítette el. Erre figyelemmel a tárgyalt munkára a szakértő által elszámolt 1.649.179,- Ft díjat a megrendelő jogszerűen levonhatta. Az elsőfokú bíróság által figyelmen kívül hagyott 602.250,- Ft földmunka ellenértékét az I. rendű alperes valóban kiegyenlítette az **E.W. Bt.**-nek. Ezekre a munkákra a bt. közvetlenül az I. rendű alperessel kötött szerződést, a felperes javára ezt a munkát sem lehetett értékelni (10/F/2. szám alatti iratok).

A felperes felróható szerződésszegés, kötelezetti késedelem esetére kötbér fizetését vállalta. Miután az objektív késedelem ténye bizonyított, a felperes a szerződésben kikötött időpontot követően teljesített, a kötbérfelelősség alóli kimentés körében a vállalkozót terhelte a bizonyítás arra vonatkozóan, hogy a késedelem rajta kívülálló, neki fel nem róható okból következett be. Ez a felperesi bizonyítás - a szakértői értékelés szerint - csak részben vezetett eredményre, a ki nem mentett (felróható) késedelem idejére járó - a meghatározott maximumot elérő - kötbért érintő beszámítási kifogás megalapozott volt. Amennyiben a kivitelező a munka elvégzésére a szerződésben irreálisan rövid teljesítési határidő kikötése mellett - ennek ismeretében - vállalkozik, ez a részéről olyan szerződéskötési gondatlanság (culpa in contrahendo), amely az emiatt bekövetkező késedelem felróhatósága alól

nem mentesít. A felperes „lehetetlen szolgáltatásra” vonatkozó érvelése ezért nem elfogadható.

Helyes viszont az elsőfokú bíróság minőségi levonás aaptalanságával kapcsolatos álláspontja. A hibás teljesítés tényét és a konkrétan megjelölt hibák miatti értékcsökkenés (díjleszállítás) indokolt mértékét a perben a megrendelőnek kellett volna bizonyítani, ilyen azonban nem történt (Pp. 164. § (1) bekezdés). A szakértői vélemény szerint egyes munkarészek vonatkozásában a minőségtanúsítványok átadásának hiánya önmagában nem teszi az elvégzett munkát általánosságban II. vagy III. osztályúvá, emellett éppen az I. rendű alperes ismertette, hogy a felperes helyett beszerezte a tanúsítványokat. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes a felperestől valójában a szerződésszegéssel okozott károk - tételesen bizonyított többletköltség - megtérítését követelhetette volna.

A Szegedi Ítéltábla a Gf.I.30.054/2008/7. számú ítéletében azt fejtette ki, hogy a felperes alvállalkozója által szállított anyag ellenértékét a **S. Kft.** - közvetetten - rendezte, megrendelőjétől ugyanis az általa elvégzett munkák után 13.472.800,- Ft-tal alacsonyabb összegű díjat kapott. Mivel a felperes helyett a sóder ellenértékét ily módon a **S. Kft.** egyenlítette ki, ezért a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint a helyénvaló beavatkozás következtében felmerült költségek megtérítését a felperestől követelheti. Az I. rendű alperes az általa már a felperes részszámlái alapján kiegyenlített anyag díját nem vonhatja le - nem követelheti vissza -, ez ugyanis azzal a következménnyel járna, hogy a felperest a megtérítés kétszeresen terhelné, miután tőle a jelzett összeget a **S. Kft.** is igényelheti.

A felperest megillető vállalkozói díj elszámolása a fentiek folytán a következő. Az utólagos, tételes felmérés alapján számított vállalkozói díj összege 58.621.441,- Ft. Ebből a következő tételeket kell levonni.

- 33.500.000,- Ft (a felperes részére közvetlenül fizetett díj),
 - 1.000.000,- Ft (az engedményes részére történt teljesítés),
 - 3.311.425,- Ft (a felperes helyett vásárolt homokos kavics ára),
 - 1.000.000,- Ft (a felperes helyett vásárolt betonacél),
 - 988.838,- Ft (munkaerő kölcsönzés a vasszereléshez),
 - 602.250,- Ft (**E.W. Bt.** által végzett földmunka díja), valamint
 - 2.686.250,- Ft (a felperes helyett végzett betonozási és földmunkák díja),
 - 4.560.000,- Ft (késedelmi kötbér), végül
 - 1.649.179,- Ft (az el nem készült járdára eső díj).
- 49.297.942,- Ft

Az 58.621.441,- Ft és a 49.297.942,- Ft különbözeteként a felperest 9.323.500,- Ft díj illeti meg.

Az I. rendű alperes az elsőfokú ítélet 2.076.279,- Ft megfizetésére kötelező rendelkezését nem fellebbezte meg, az tehát jogerőre emelkedett. Amennyiben ezen összeg kifizetése - a fellebbezés szerint - már megtörtént volna, ez résztörlesztést jelent, de további levonásnak emiatt helye nincs.

A II. rendű alperes és a felperes között szerződéses kapcsolat nem állt fenn. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a II. rendű alperes a létesítményhez a fővállalkozóval kötött vállalkozási szerződés keretében, az általa

Gf.I.30.149/2008/5.szám

ténylegesen kifizetett vállalkozói díj eredményeként - és nem jogalap nélkül - jutott. Volt tehát jogalapja a „gazdagodásának” - ez éppen a fővállalkozói szerződés, az ennek alapján nyújtott szolgáltatás -, a kereset alaptalanságával kapcsolatban kifejtett elsőfokú indokok ezért mindenben helytállóak.

Az I. rendű alperes fellebbezésében a számla hiányát kifogásolta, ezzel szemben a keresetlevél mellékleteként csatolt iratok tanúsítják, hogy a felperes 2005. november 4. napján 111.054.109,- Ft díjról állított ki számlát, melyhez felmérési naplót is csatolt. Az I. rendű alperes a számlában meghatározott díj azon része után, amelyet megalapozatlanul vitatott, késedelmi kamat fizetésére köteles, erre figyelemmel a késedelmi kamat fizetésére kötelező rendelkezést támadó fellebbezés alaptalannak bizonyult.

A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és az I. rendű alperes marasztalását 9.323.500,- Ft-ra és ennek az elsőfokú ítéletben írt mértékű és tartamú kamatára leszállította (Pp. 253. § (2) bekezdés). A pervesztesség és pernyertesség aránya megváltozott, ennek következményeként az ítéltábla a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét a felperes vonatkozásában felemelte, míg az I. rendű alperes tekintetében leszállította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperes fellebbezése mindkét alperessel szemben eredménytelennek bizonyult, az I. rendű alperes fellebbezése részben megalapozott volt, ezért az ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése, Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében kötelezte a felperest az I. és II. rendű alperes javára másodfokú eljárási költség megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (5) bekezdése szerint határozta meg, figyelemmel volt az I. rendű alperes, valamint az őt képviselő jogi képviselő között létrejött megállapodás tartalmára is.

A felperes eredménytelen fellebbezése folytán köteles megfizetni az államnak - külön felhívásra - a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés).

Szeged, 2008. szeptember hó 5. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Mátyoki Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Hámori Attila sk.
táblabíró